

N:o 52.

Ank. till Riksd. Kansli d. 9 April 1872, kl. 12 midd.

Utlåtande, med anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om anslag för befrämjande af tillgodogörandet af de inom riket förekommande fosforförande lager.

(2:dra U. A.)

Sedan chefen för Kongl. Civil-departementet, hos hvilken gjorts framställning, att från statens sida borde vidtagas någon åtgärd för att befrämja tillgodogörandet af de inom riket och särskildt i Dalarne förekommande fosforförande lager, anmodat chefen för Sveriges geologiska undersökning samt Landbruksakademiens agrrikulturkemist att afgifva utlåtande och förslag i ämnet, så hade, enligt hvad af ofvanberörda, den 1 sistlidne Mars aflåtna och till Stats-Utskottet remitterade proposition (N:o 21) inhemtas, till Civil-departementets expedition inkommit särskilda utlåtanden och förslag, för hvilka en närmare redogörelse är uti den nådiga propositionen meddelad, och utaf hvilken framginge, att de inom fäderneslandet förekommande fosforhaltiga mineralier och fosforförande lager sannolikt kunde blifva föremål för en lönande industri; att emellertid, för erhållande af vishet härom äfvensom för finnande af lämplig metod att af råämnet tillverka superfosfat, noggranna vetenskapliga undersökningar i flera riktningar vore af nöden; samt att, derest genom sådana undersökningar gynsamma resultat kunde vinnas, sådant skulle vara för svenska jordbruket af största vigt och betydelse. Det kunde likväl icke förutsättas, att nämnda undersökningar skulle i allo och på ett tillfredsställande sätt kunna åstadkommas genom den enskilda företagsamheten, och, då dessutom de frågor, hvilkas lösning skulle blifva föremål för dessa undersökningar, syntes vara af vigt för landet i dess helhet, har Kongl. Maj:t ansett statens medverkan härutinnan vara med klok statshushållning öfverensstämmande; och har Kongl. Maj:t, då gagneligheten af de åtgärder, som kunde ifrågakomma, ökades i

den mån de snart vidtoges, föreslagit Riksdagen, att, på det Kongl. Majt måtte sättas i tillfälle vidtaga de åtgärder, som kunde finnas lämpliga och nödiga för att befrämja tillgodogörandet af de inom fäderneslandet förekommande fosforförande berg- och jordarter, till Kongl. Majts förfogande måtte ställas och till utgående under innevarande år å Riksgälds-kontoret anvisas ett förslagsanslag till belopp af sex tusen R:dr.

Att en utredning i afseende på rikhaltigheten och användbarheten af de inom Sverige förekommande fosforhaltiga mineralier och bergarter vore nyttig och möjligen skulle föranleda enskilda företag, som kunde medföra stort gagn för landet i allmänhet, lärer väl icke kunna förnekas; men då, enligt hvad i den nådiga propositionen är upplyst, redan nu många enskilda personer och föreningar äro härmed sysselsatta, synes det Utskottet tvifvelaktigt, huruvida statens mellankomst för åstadkommande af en dylik utredning må vara af behovet påkallad, helst frågor af förevarande beskaffenhet torde ligga inom området för hushållningssällskapens verksamhet, hvilka äfven å en och annan ort till dylika undersökningar redan lemnat understöd.

Då dessutom de på statens bekostnad fortgående geologiska undersökningarne, till hvilka 57,000 R:dr finnas anvisade för innevarande år och för år 1873 beviljats ett anslag af 58,000 R:dr, torde kunna utan svårighet så ordnas, att den speciela geologiska undersökning, hvarom nu är fråga, icke, för så vidt den har ett mera allmänt intresse, varder förbisedd, föranlåtes Utskottet hemställa,

att det af Kongl. Majt uti ifrågakvarande hänseende äskade anslag icke måtte af Riksdagen beviljas.

Stockholm den 9 April 1872.

På Stats-Utskottets vägnar:

Arvid Frison Posse.

Reservation:

af Herr Friherre F. von Essen.